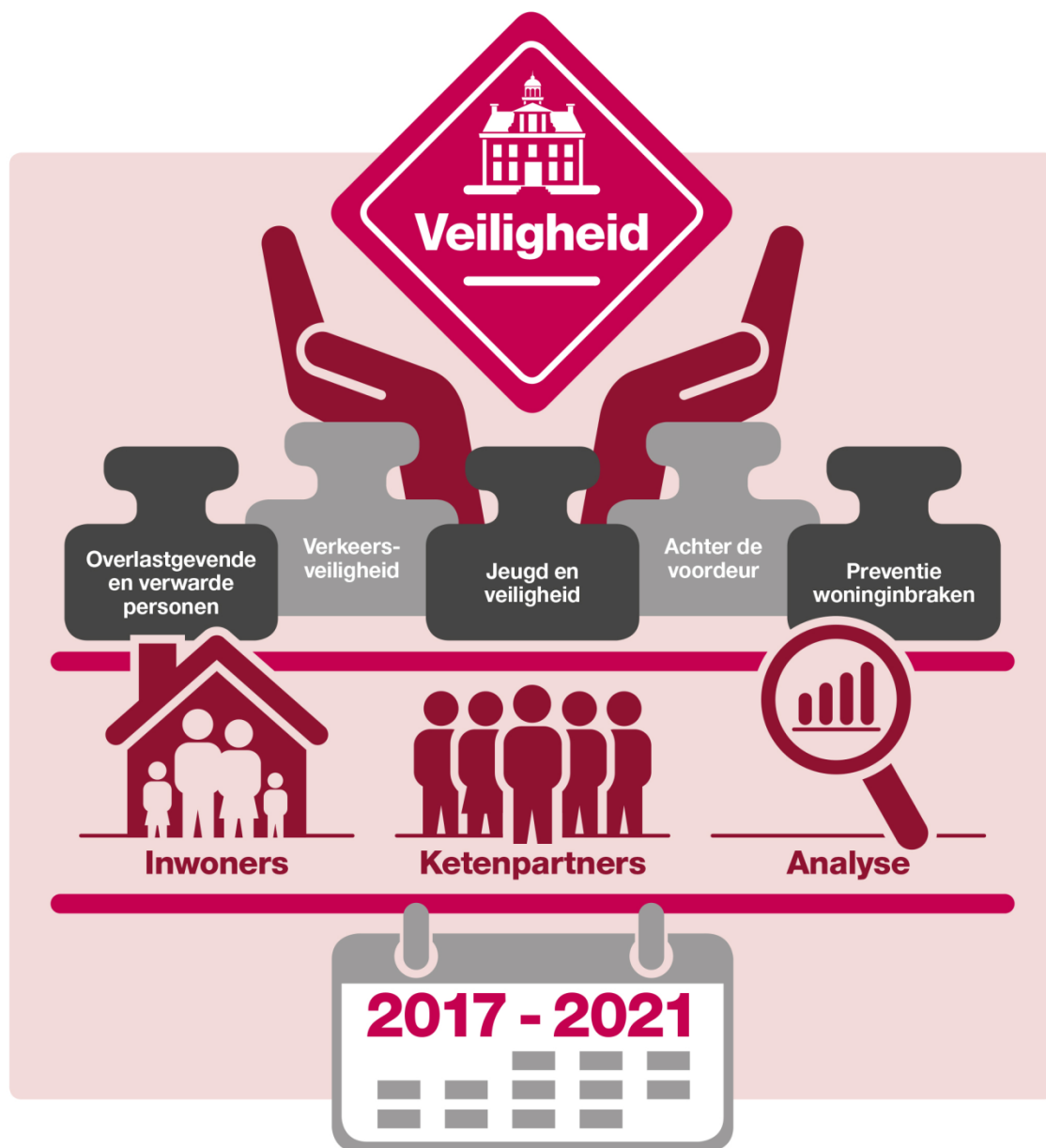

Samen Veilig, Samen Doen!

Integraal Veiligheidsplan

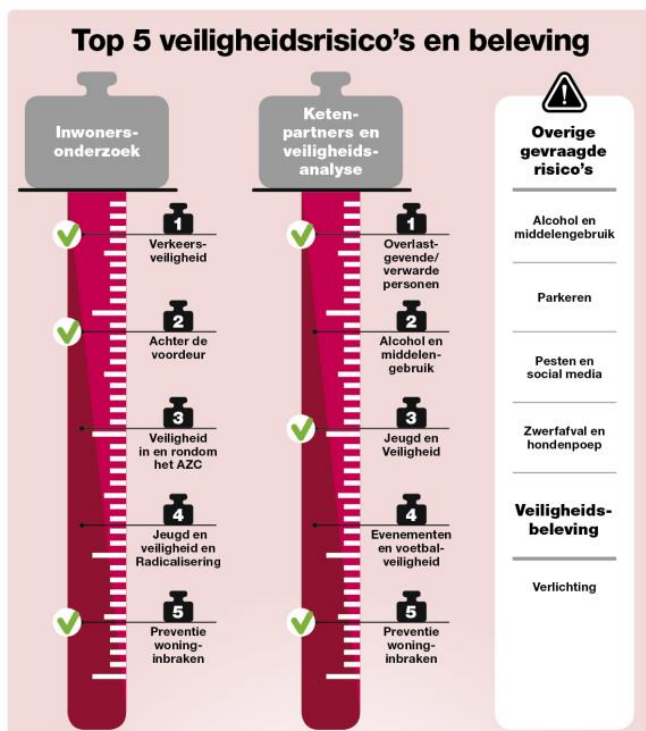

Inhoud

1	Veiligheid is van ons allemaal	3
2	Risico's en verantwoordelijkheden	4
2.1	Hoe gaan we om met risico's en verantwoordelijkheden?	4
3	Richting geven aan veiligheidsrisico's	5
3.1	Onderscheid risico's	5
3.2.	(Bestuurlijke) omgang met risico's en verantwoordelijkheden:	5
4	Inwonersonderzoek, input ketenpartners en veiligheidsanalyse	7
5	Toelichting op de speerpunten	8
5.1	Verkeersveiligheid	8
5.2	Overlastgevende en verwarde personen	8
5.3	Jeugd en Veiligheid	8
5.4	Achter de voordeur	9
5.5	Inbraakpreventie	9
5.6	Inspelen op ontwikkelingen	10
5.6.1	Inzet van Boa's binnen de gemeente Heerenveen	10
6	Financiële middelen	10

1 Veiligheid is van ons allemaal

Onze inwoners voelen zich veilig binnen de gemeente én in de eigen wijk¹. Dit willen we graag zo houden en waar mogelijk, de veiligheid (objectief) en het veiligheidsgevoel (subjectief) vergroten.

Uit de input van onze inwoners, ketenpartners en uit de veiligheidsanalyse blijkt dat er nog zeker uitdagingen liggen op het gebied van veiligheid, te weten op: verkeersveiligheid, huiselijk geweld en kindermishandeling (achter de voordeur), jeugd en veiligheid, inbraakpreventie en overlastgevende en verwarde personen. Met deze speerpunten gaan we de komende periode 2017-2021 aan de slag. Voor de actualisatie van de speerpunten veiligheid hebben we een andere insteek gekozen. Niet zelf bepalen als gemeente maar inspeland op de behoefte van inwoners en onze ketenpartners. Door in te spelen op zaken die inwoners en ketenpartners van belang vinden kunnen wij rekenen op draagvlak en actieve bijdragen. Ons motto is dan ook Samen Veilig, Samen Doen! We kijken daarbij

kritisch naar risico's, naar rollen en verantwoordelijkheden van onszelf, maar ook van inwoners, partners en andere instanties.

Van beleidsnotitie naar speerpunten en actieprogramma

De doelstelling en uitgangspunten uit de huidige kadernota integrale veiligheid blijven van kracht als kader voor het veiligheidsbeleid. Deze actualisatie is vooral gericht op het benoemen van een aantal nieuwe uitgangspunten en een vijftal speerpunten voor de periode 2017-2021. De acties en inzet is opgenomen in het uitvoeringsplan Veiligheid in bijlage 2. De inzet op andere veiligheidsthema's wordt genormaliseerd zodat we extra kunnen inzetten op de nieuwe speerpunten. In het uitvoeringsprogramma staan per veiligheidsveld de doelstellingen en aanpak beschreven. De veiligheidsproblemen en gekozen oplossingsrichtingen staan centraal, waarbij de focus ligt op preventie en samen doen.

Ambitie

Onze ambitie is om samen met inwoners en ketenpartners de veiligheid te verbeteren en het veiligheidsgevoel te vergroten ofwel: maak het Samen Veilig!

Vooruitblik en opbouw

In aanloop naar de nieuwe speerpunten is er gesproken met het college en de commissie Algemene Zaken over de omgang met risico's en verantwoordelijkheden, de uitkomsten hiervan treft u in hoofdstuk 2. In de daarop volgende hoofdstukken vindt u de toelichting hoe we gekomen zijn tot deze speerpunten: door af te wegen hoe we om willen gaan met risico's aan de hand van een aantal vragen (hoofdstuk 3) en de

¹ Bijlage 1: uitkomsten inwonersonderzoek 2017

uitkomsten van het inwonersonderzoek, de input van de ketenpartners en veiligheidsanalyse te betrekken (hoofdstuk 4). De speerpunten, inclusief doelstellingen zijn uitgewerkt in hoofdstuk 5. Tot slot wordt er kort stilgestaan bij de huidige en benodigde financiële middelen (hoofdstuk 6)

2 Risico's en verantwoordelijkheden

Risico's horen bij de samenleving. Wij lopen overal risico's; thuis, op het werk, op straat, in de trein, bij het sportveld en in het vliegtuig. Sommige risico's nemen we op de koop toe, of zoeken we zelfs op (vrijwillige risico's). Op andere risico's hebben we minder invloed, omdat de oorzaak buiten onze macht ligt (onvrijwillige risico's).

2.1 Hoe gaan we om met risico's en verantwoordelijkheden?

In de twee sessies met het college en de commissie Algemene Zaken is gesproken over risico's, verantwoordelijkheden en redelijk veiligheidsbeleid. Doel was om te komen tot nieuwe perspectieven op de omgang met risico's en verantwoordelijkheden.

Hierbij zijn de volgende uitgangspunten bekrachtigd² voor een redelijk veiligheidsbeleid:

1. Inwoners zijn in hoge mate zelf in staat om verantwoordelijkheid te dragen over hun leefomgeving;
2. Het is noodzakelijk om inwoners zo direct en transparant mogelijk te betrekken bij de besluitvorming over de omgang met risico's en de reactie op incidenten die hen betreffen;
3. Waar mogelijk laat het openbaar bestuur de samenleving ruimte door ook op het veiligheidsaspect inwoners en bedrijven minder regels op te leggen;
4. De overheid beslist op gelijke, goed afgewogen wijze over het omgaan met risico's, ook naar aanleiding van incidenten;
5. Als marktpartijen (beter) kunnen uitvoeren, wegen wij dit af.

² Bijlage 3: de genoemde uitgangspunten zijn nagenoeg allen afkomstig uit de brief van minister Plasterk aan de Tweede Kamer, van 9 november 2015, Bestuurlijk balanceren met risico's en verantwoordelijkheden.

3 Richting geven aan veiligheidsrisico's

Om te komen tot een onderbouwing of en hoe we willen inzetten op de verschillende risico's en wie welke rol daarin heeft, maken we een weging waarbij:

- 1) Afgewogen wordt hoe we willen omgaan met deze risico's aan de hand van een aantal vragen en
- 2) De uitkomsten betrokken worden uit het inwonersonderzoek, de input van de ketenpartners en de veiligheidsanalyse.

Op basis hiervan komen wij tot de formulering van de speerpunten. Hieronder wordt er ingegaan op de weging genoemd onder 1.

3.1 Onderscheid risico's

Wat is een risico? Veiligheidsdeskundigen spreken van 'iets negatiefs met een zekere kans dat het zich kan voordoen/voorkomen' en veelal over de kans x effect³. Deze objectivering van risico's biedt in de praktijk handvaten om het veiligheidsbeleid vorm te geven. Een belangrijke factor die daarnaast bepalend is voor de vorming van risicoperceptie is het verschil tussen vrijwillige en onvrijwillige risico's. Vrijwillige risico's zijn situaties waarin mensen een handelingsperspectief ervaren, waarin mensen invloed hebben en keuzes kunnen maken, waarbij ze de mogelijkheid hebben om de situatie te kunnen mijden. Onvrijwillige risico's ervaren mensen als zij afhankelijk zijn van collectieve beslissingen in situaties waar zij weinig van af weten⁴.

3.2. (Bestuurlijke) omgang met risico's en verantwoordelijkheden:

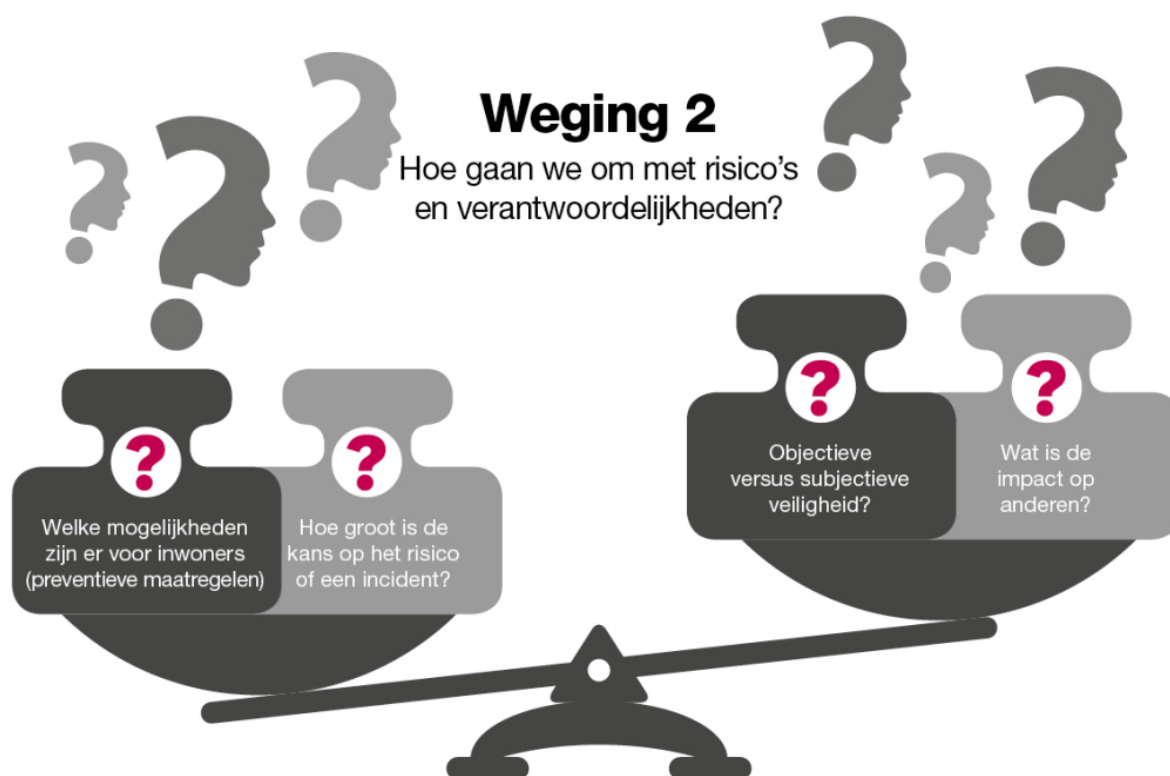
Een harde grens tussen vrijwillige risico's en onvrijwillige risico's is lastig te trekken⁵, Om tot een goede verdeling te komen van de rollen en verantwoordelijkheden staan de volgende vragen centraal:

- Zijn er redelijke handelingsperspectieven voor inwoners?
- Wat is de mate van invloed van inwoners?
- Zijn er keuzemogelijkheden voor inwoners/is de situatie te vermijden?
- Is er sprake van (grote) impact (op anderen)?
- Zijn inwoners afhankelijk van een collectieve beslissing?
- Hoeveel weten inwoners af van het risico of situatie?
- Hoe groot is de kans op het risico of een incident?
- Objectieve veiligheid (geregistreerde (on) veiligheid) versus subjectieve veiligheid (veiligheidsbeleving en gevoelens)

³ Uit: kennisdocument Burgerbetrokkenheid bij Veiligheidsbeleid

⁴ Dit is gebleken uit een onderzoek van TNS- NIPO in opdracht van BZK in 2012 waarbij een grootschalig onderzoek is gedaan naar de perceptie van risico's.

⁵ Zo wordt deelnemen in het verkeer ervaren als zowel vrijwillig als onvrijwillig risico. "Het is nodig om op je werk te komen waar je ook afhankelijk van andere verkeersdeelnemers bent". Het vrijwillige karakter komt wel naar voren in het eigen gedrag in het verkeer, daar hebben mensen zelf invloed op.

Grofweg zijn de volgende veiligheidsrisico's te onderscheiden op het terrein van integrale veiligheid: woonoverlast, burenruzies, relatieproblemen, huiselijk geweld en kindermishandeling, drugsoverlast, vernieling, diefstal of inbraak, bedreiging, mishandeling, overval, winkeldiefstal, overlast evenementen of horeca, overlast jeugd, verkeersongevallen, brand, ondermijnende criminaliteit, zwerfafval en hondenpoep, pesten en social media, parkeren.

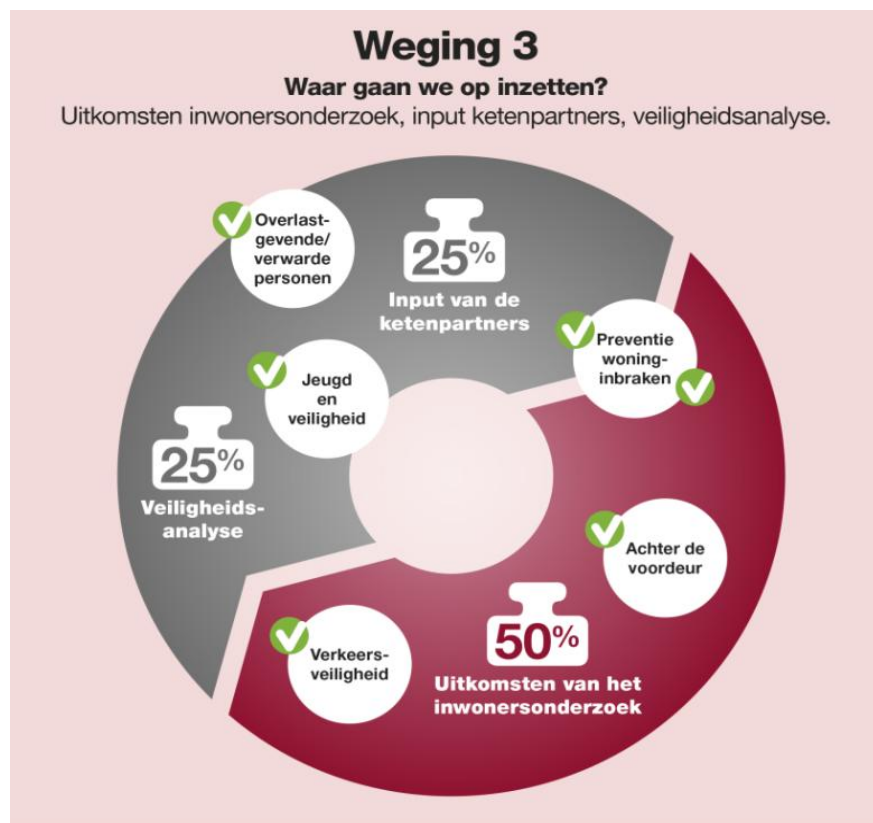
Voor de meeste risico's zijn er redelijke handelingsperspectieven voor inwoners, zoals eigen (preventieve) maatregelen ter voorkoming van inbraken, brand en eigen gedrag in het verkeer; de eigen maatregelen kan de gemeente faciliteren. Daar waar de mate van invloed klein is en/of de situatie niet te vermijden, zoals in geval van radicalisering en overlastgevende/verwarde personen kan de gemeente investeren⁶ met de focus op preventie. Gecombineerd met objectieve en subjectieve veiligheidscijfers binnen de gemeente Heerenveen ontstaat er een beeld van mogelijke speerpunten.

⁶ besluiten op basis van het algemeen belang; afweging van de kosten van veiligheidsmaatregelen, het nut, waarbij het maatschappelijk belang voor het individueel belang gaat.

4 Inwonersonderzoek, input ketenpartners en veiligheidsanalyse

In aanloop naar de nieuwe speerpunten zijn inwoners en ketenpartners gevraagd naar risico,- en veiligheidsbeleving. Daarnaast is er een veiligheidsanalyse gemaakt op basis van de beschikbare sturingsinformatie. De uitkomsten zijn vervat in de navolgende weging waarbij we voor 50% zijn uitgegaan van de input van de inwoners en voor 25% van ketenpartners en 25% de veiligheidsanalyse (samen 50%).

Uitkomsten inwonersonderzoek	Ketenpartners/Veiligheidsanalyse	Speerpunten na weging
1) Verkeersveiligheid	1)Overlastgevende/verwarde personen	1) Verkeersveiligheid
2) Achter de voordeur	2) Alcohol en middelengebruik	2)Overlastgevende verwarde personen
3) Veilig in en rondom het AZC	3)Jeugd en Veiligheid	3)Jeugd en Veiligheid
4)Overlast jeugd en Radicalisering	4)Evenementen,- voetbalveiligheid	4) Achter de voordeur
5)Preventie woninginbraken	5) Preventie woninginbraken	5)Preventie woninginbraken

5 Toelichting op de speerpunten

- 1) Verkeersveiligheid
- 2) Overlastgevende en verwarde personen
- 3) Jeugd en Veiligheid
- 4) Achter de voordeur
- 5) Preventie Woninginbraken

5.1 Verkeersveiligheid

De gemeentelijke aanpak op het gebied van verkeersveiligheid kent drie pijlers: infra, educatie voor specifieke doelgroepen en handhaving (beoordeling ter plaatse na klachten, snelheidscontroles politie). Deze zijn verankerd in het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan (GVVP) en het manifest verkeersveiligheid van het ROV. Inwoners geven verkeersveiligheid (o.a. gedrag zoals snelheid) en het verbeteren van de verkeersveiligheid (op,- en afritten, kruisingen, fietspaden) het meeste prioriteit blijkt uit het inwonersonderzoek. Uit de cijfermatige informatie blijkt dat het aantal verkeersongevallen met letsel en het rijden onder invloed (alcohol/drugs/medicijnen) zijn toegenomen. Het aantal verkeersongevallen met materiële schade is daarentegen afgenomen. Dit laatste lijkt verklaarbaar uit het feit dat steeds meer bekend wordt dat bij uitsluitend materiële schade inwoners er onderling uit moeten proberen te komen. De inzet op dit thema zal gericht zijn op een gemeentebrede aanpak samen met onze inwoners waarbij de focus ligt op preventie. Een analyse van de huidige verkeersproblematiek en aangedragen situaties in in het inwonersonderzoek maakt hier deel van uit.

Doelstelling: het verminderen van het aantal verkeersongevallen met letsel en rijden onder invloed. Het vergroten van de verkeersveiligheid, de veiligheidbeleving en gevoelens.

5.2 Overlastgevende en verwarde personen

De drie decentralisaties in het sociaal domein betekenen op het gebied van veiligheid een extra uitdaging voor de samenwerking tussen interne en externe afdelingen, ketenpartners en instellingen. De lokale (toegang) en bovenlokale (veiligheidshuis) aanpak spelen een belangrijke rol in het gemeentelijke veiligheidsbeleid. Het accent ligt de komende jaren op de gezamenlijke aanpak van overlastgevende personen. Daarbij werken we met de persoonsgerichte aanpak en de aanpak ter voorkoming van escalatie (AVE). De bedoeling is dat we met deze aanpak de personen bereiken met complexe problemen die daardoor overlast veroorzaken, de openbare orde verstoren of in de criminaliteit belanden. De kracht van de aanpak ligt in de combinatie van zorg- en hulpverlening, drang en dwang, bestuurs- en strafrecht. Vanuit het perspectief van openbare orde en veiligheid is tijdige opschaling vanuit de toegang cruciaal. Gedurende de periode 2017-2021 zal hierop worden ingezet evenals op vroegsignalering (outreachend werken)

Doelstelling: het verminderen van overlast door verwarde en overlastgevende personen, het vergroten van draagvlak in straat en buurt, snellere toeleiding tot zorg en ondersteuning.

5.3 Jeugd en Veiligheid

Dit thema heeft betrekking op overlast van jongeren, vaak in groepsverband. Het kan gaan om 'mildere' vormen van overlast maar ook om zwaardere vormen. Het uit zich bijvoorbeeld door geluidsoverlast, intimiderend aanwezig zijn, zwerfvuil achterlaten, gebruik van (soft) drugs en soms ook vernielingen en andere vormen van kleine criminaliteit. Het gebruik van en pesten via sociale media speelt in toenemende mate ook een rol. Overlast door jeugd is overigens een periodiek terugkerend fenomeen.

De Heerenveense deelname aan de (landelijke) proeftuin jeugd (2015-2016), waarin een vernieuwde (groeps)aanpak werd geïntroduceerd, voorziet inmiddels in een complete ketenaanpak (hierna: het 7 stappenmodel). Voorheen werden groepen in kaart gebracht met de zgn. Beke methodiek, deze is nu vervangen door de groepsscan die door de politie wordt opgemaakt en verstrekt. We werken binnen het 7 stappenmodel met de plusminmee methodiek; deze methode maakt gebruik van de groepsdynamische werking en hetgeen zich afspeelt in een jeugdgroep. De eerste ervaringen met de vernieuwde aanpak zijn veelbelovend; de toepassing van het model en de methodiek leidt tot een verbeterde gezamenlijke beeldvorming van de jeugdgroep en effectieve interventies op groeps/domein/persoonsgericht niveau.

Doelstelling:

Het voorkomen en verminderen van het aantal incidenten en overlastgevende meldingen, het positief beïnvloeden van de groepsdynamiek, het bieden van (toekomst)perspectief aan jongeren, het vergroten van het veiligheidsgevoel in de wijken en onder de jongeren zelf.

5.4 Achter de voordeur

Op basis van de WMO 2015 en de jeugdwet zijn alle gemeenten verantwoordelijk voor de ketenaanpak. huiselijk geweld en kindermishandeling. De Wmo 2015 verstaat onder preventie alles wat ertoe leidt dat zwaardere zorg kan worden voorkomen; activiteiten ter voorkoming en het bestrijden van huiselijk geweld vallen hier ook onder. Inmiddels is de regiovisie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling, Veilig thuis in Fryslân, lokaal vastgesteld. Uitgangspunt van in deze regiovisie is het realiseren van een duurzame veilige situatie voor het gehele gezinssysteem: kinderen en volwassenen, ouders en slachtoffers. Er is een bovenlokaal Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK) ingesteld. Iedere gemeente dient de aanpak lokaal zo te organiseren dat problemen zoveel mogelijk voorkomen worden of worden aangepakt voordat er sprake is van huiselijk geweld en kindermishandeling. Er wordt daarbij onderscheid gemaakt in een vijftal schakels: preventie, (vroeg) signalering en melding, planvorming en regievoering, opvang/herstel/hulpverlening en nazorg. De lokale inzet zal gericht zijn op een integrale visie en aanpak van preventie tot hulpverlening in het sociaal domein. De focus is daarbij gericht op preventie en vroegsignalering.

Doelstelling: het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling (veilig opgroeien) door tijdige signalering en een integrale aanpak van preventie tot nazorg.

5.5 Inbraakpreventie

Woninginbraken vallen onder de zgn. high-impact crimes (HIC): misdaden met een grote impact op het slachtoffer. Heerenveen wil blijven inzetten op een daling van het aantal woninginbraken en dit gedurende 2017-2021 ook uitbreiden naar bedrijventerreinen. In 2015 en 2016 heeft de gemeente Heerenveen een financiële bijdrage van het ministerie van Veiligheid en Justitie ontvangen. Deze is ingezet voor het organiseren van preventieavonden en maatregelen met betrekking tot het vergroten van de bewustwording van inbraakrisico's en het verstrekken van inbraakpreventietips. Ook voor het jaar 2017 doen wij een aanvraag. Hiermee kunnen wij een vervolg geven aan het organiseren van inbraakpreventieavonden, bewustwording, het vergroten van heterdaadkracht, stimuleren en faciliteren van buurtpreventieteams en app groepen en implementeren van het digitaal opkopersregister (DOR).

Doelstelling: het verminderen van het aantal woninginbraken en het vergroten van eigen preventie maatregelen van inwoners.

5.6 Inspelen op ontwikkelingen

Sommige speerpunten hebben wellicht een beperktere houdbaarheid dan 2021. Ook zouden gedurende de looptijd van het plan veiligheidsthema's kunnen gaan spelen die in 2017 nog niet bekend waren of waarvan de impact niet (geheel) te voorzien was. Dit geldt in ieder geval voor de volgende thema's:

- Ondernijnde criminaliteit,
- Personen met verward gedrag,
- Radicalisering;
- Cybercrime;
- Migratiestromen;
- Polarisatie/verharding in de samenleving

Daarom wordt afgesproken voor 2019 een zogeheten 'midtermreview' te houden van de speerpunten te bezien of het plan op onderdelen bijstelling behoeft.

5.6.1 Inzet van Boa's binnen de gemeente Heerenveen

Gemeente en politie hebben een gezamenlijke opdracht om een veilige en leefbare woonomgeving te bevorderen. Door ontwikkelingen in de maatschappij (toename personen met verward gedrag), de decentralisaties in het sociaal domein en de toenemende druk op de capaciteit van de politie is er behoefte aan extra ogen en oren voor de gemeente, politie, jongerenwerkers en in de woonservicezone's (WSZ). In bovenlokale samenwerkingsverbanden (zoals het RBPO) worden afspraken gemaakt die effect hebben op de lokaal gevraagde inzet. De Boa is belangrijk voor de versterking van de samenwerking met belangrijke ketenpartners, waaronder de politie, en een hulpmiddel om handen en voeten te geven aan de taken en verantwoordelijkheden van de burgemeester. De Boa is nadrukkelijk en zichtbaar aanwezig in de openbare ruimte, ze handhaven waartoe ze bevoegd zijn en schakelen andere instanties in waar nodig. Ze zijn flexibel inzetbaar (geen kantoor tijden) en kunnen zowel vanuit het bestuurs-, als strafrecht handelen (van een waarschuwend gesprek tot een bestuurlijke boete of strafbeschikking).

De bedoeling is om, na de bezuinigingsjaren, een inhaalslag maken door een tweetal Boa's gemeentebreed in te zetten op onder andere de volgende gebieden: jeugd (overlast en groepsdynamiek), personen met verward gedrag, Drank en Horecawet, toezicht en handhaving evenementen, Algemene Plaatselijke Verordening, controle op koperregister (goud, zilver), zomerwateroverlast, projectmatige controles, jaarwisseling etc. De huidige Boa's (voor o.a. parkeren en zwerfafval/hondenpoep) willen we effectiever benutten door ook hen breder in te zetten. De inzet van handhaving met Boa's sluit aan op de prioriteiten en ontwikkelingen in deze nota.

6 Financiële middelen

Om de doelen te kunnen verwezenlijken en in te kunnen zetten op de speerpunten, zijn er voor de komende periode 2017-2021 middelen aangevraagd in de perspectiefnota 2017. Het gaat om **€ 150.000** euro per jaar, waarvan €20.000 voor een sluitende aanpak verwarde personen, €10.000 preventie radicalisering⁷ en €120.000 voor twee Boa's.

⁷ In bijlage 1 van het uitvoeringsplan staat beschreven welke opbrengsten/producten te verwachten zijn m.b.t. deze thema's.